دینبازو سیاسەتباز… سانا ئامانج ئەحمەد

بەرلەهەر شتێک لاتان سەیر نەبێت کە بۆچی بابەتەکەم لەسەر دین و سیاسەتە، کە تائادەیەک دوو شتی لەیەکتر دورن. لێرەدا مەبەستم ئەوەیە کە ئەوە نیشان بدەم، کە لێکچونێک هەیە لەنێوان دینبازەکان و سیاسەتبازەکان. وە کۆیلەکانی سەردەمی کۆن و کۆیلە مۆدێرنەکانی ئەم سەردەمە. هەروەها مەلاکان و سیاسییەکان، یەکێک بەناوی دین و نوێنەری خوداوە سواری پشتی خەڵکی عەوام بووەو ئەویتریشیان بەناوی سەرکردەو کوردایەتی و قەومیەتەوە.

هەرچەندە زۆربەی "مەلا" دینبازەکانی ئیسلامی لە سەردەمی ئەمرۆماندا نکۆڵی لە بوونی کۆیلایەتی لە ئیسلامدا دەکەن و تەنانەت هەندێکیان بانگەشەی ئەوە دەکەن کە ئیسلام کۆیلایەتی نەهێشت و قەدەغەی کرد. بەلام دەقەکانی قورئان و شەریعەت و مێژووی ئیسلامی و فەرموودەکانی خودی پەیامبەری ئیسلام ڕێک پێچەوانەکەی دەسەلمێنن. نکۆڵی لەوە ناکرێ کە پێش هاتنی ئیسلامیش کۆیلایەتی هەبووە بەلام بە هاتنی ئیسلام نەک هەر کۆیلایەتی قەدەغە نەکردووە بەڵکو برەوی زیاتری بە کۆیلایەتی داوە و لەناو شەریعەتی ئیسلامیدا جێگای کردۆتەوە و لە قورئاندا بە ئاشکرا دەڵێت: مرۆڤی ئازاد بەرامبەر مرۆڤی ئازاد و کۆیلە بەرامبەر کۆیلە و ژن بەرامبەر ژن. واتا ئەگەر مرۆڤێکی ئازاد مرۆڤێکی تری ئازاد بکوژێ ئەوا دەکوژرێتەوە بەلام ئەگەر مرۆڤێکی ئازاد کۆیلەیەک بکوژێ ئەوا هیچی لەسەر نیە و بە ژنیش بە هەمان شێوە. پەیامبەری ئیسلام دەڵێت هیچ کۆیلەیەکی هەڵاتوو خودا پەرستیەکەی قبوڵ نیە تا ئەو کاتەی دەگەرێتەوە ژێر دەستی خاوەنەکەی. خودی پەیامبەری ئیسلام خاوەنی هەزاران کۆیلە بووە کە لە شەرەکاندا وەکو دەستکەوتی جەنگ بەدەستی هێنابوون و دوای دابەشکردنی بەسەر هاوەڵەکانیدا ئەوەی دەمایەوە دەیفرۆشت و بە پارەکەی چەک و ئەسپی دەکڕی بۆ بەهێز کردنی سوپاکەی و بەدەستهێنانی کۆیلەی زیاتر. قورئان لە چەندین دەقدا ئاماژەی بە کۆیلە داوە و شەرعیەتی بە کۆیلە کردنی مرۆڤ داوە. هەروەک دەڵێت ئەو پیاوانە سەرکەوتوون کە پارێزگاری لەناو گەڵیان دەکەن تەنها بە ژنەکانی خۆیان و ژنە کۆیلەکانیان نەبێت ئەوانە لۆمە ناکرێن. واتا ئەوانەی سێکس لەگەل ژنە کۆیلەکانیان دەکەن و دەستدرێژیان دەکەنە سەر ئەمانە لۆمە ناکرێن.

لێرەدا هیچ گومانێک نامێنێت کە شەریعەتی ئیسلامی کۆیلایەتی حەلال کردووە. لە ئیسلامدا عەورەتی ژنی کۆیلە لە ناوکیەوە تا سەر ئەژنۆیەتی واتا پێویست ناکات سنگی داپۆشێت تەنانەت عومەری کوڕی خەتاب نەیهێشتووە کە ژنە کۆیلەکانی سنگ و مەمکیان داپۆشن بۆ ئەوەی کە لە ژنە ئازادەکان جیا بکرێنەوە. وە لەسەردەمی عەباسی و عوسمانییەکان زۆر جار ژنە کۆیلەکان بە نیمچە ڕووتی یان بە تەواوی ڕووت لە بازاڕەکانی فرۆشتنی کۆیلە وەستێنراون و کڕین و فرۆشتنیان پێکراوە. قێزەونترین جۆری بە کۆیلەکردنی مرۆڤ لە مێژوودا دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی عەباسی و عوسمانییەکان چونکە جگە لە کۆیلە کردنی مرۆڤ زۆرجار پیاوەکانیان دەخەساند و هەندێک جار بە تەواوی ئەندامی نێرینەی کەسەکەیان دەبڕی بۆ تایبەتی ئەوانەی کە لە ماڵەکاندا کاریان دەکرد چونکە خاوەنەکانیان دەترسان لەوەی دەست لەگەڵ خێزانەکانیان تێکەڵ بکەن بۆیە ئەم کۆیلانە دەخەسێنران.
هەندێک لە خەلیفەو دینبازو ڕێبەرانی ئیسلام هەزاران ژنە کۆیلەیان هەبووە و تەنانەت منداڵە و هەرزەکاری کوڕیشیان دەکڕی و دەستدرێژی سێکسیان دەکردنە سەر.
. لە کاتی شەڕی ناوخۆی سوداندا لە نێوان سالانی ١٩٨٣-٢٠٠٥ مەلاکان و لێژنەی فەتوای سودان فەتوای بەکۆیلە کردنی مەسیحی و غەیرە موسولمانەکان دەدەن و لەئاکامدا زیاتر لە ٢٠٠ هەزار مرۆڤی مەسیحی و غەیرە موسولمان دەکرێن بە کۆیلە. لەکاتێکدا مرۆڤی مەسیحی لەسەر بنەمای ئاشتی و خۆشەویستی و بەیەکەوە ژیان پەروەردەکراوە. وە ئایینی مەسیحیش ئایینی ئاشتی و ئازادی و ڕێزگرتنە لە مرۆڤایەتی. بەڵام ئیسڵام باوەڕی بە جیهادی قیتاڵەو دەوڵەت دەبێت بە زەبری شمشێرو فتوحات واتا داگیرکاری دەسەڵاتی ئیسلام بچەسپێنین.
ئەمە پوختەیەک بوو سەبارەت بە ئەو ڕێبەرو مەلایانەی ئیسلام، کە من بە دینبازو بازرگانانی دین تەحریفیان دەکەم. دواتر با بێمە سەر ئەو بەناو سەرکردەو سیاسیانەی کوردستان و عێراق کە ئەوانیش بەجگە لە سیاسەتبازو جەلادو خوێنمژ هیچیتر نین. ئەوەی لە کوردستان دەگوزەرێت ڕێک بەکۆیلەکردنی مرۆڤە. بەس پێشتر ئیسلام بەجۆرێک مرۆڤی بە کۆیلە دەکردو ئێستاش یەکێتی و پارتی بەجۆرێکیتر چەند ملیۆن مرۆڤێکیان کردووە بە کۆیلە. کۆیلەکانی یەکێتی و پارتی پێیان دەوترێت کۆیلەی مۆدێرن، ئەوانیش چەند گروپێکن، تاقمێکیان ئەو ماستاوچی و بکوژو جەلادانەن کە خۆیان بە تەواوەتی بە دەسەڵاتداران فرۆشتووەو، لەجیاتی خوا سەرکردەکانیان دەپەرستن.
ئەوان ئەم شەق وەشێنانەن کە لەخۆپیشاندانەکان مامۆستاو پزیشک و پارێزەران ئەدەنە بەرشەق. ئەوانەن ئەم کەسانەن کە لەهەڵبژاردنەکاندا سندوقەکان پڕ دەکەن لە دەنگی ساختە، ئەوانەن

کە بە دوو شیش کەبابی چەور ڕۆژنامەنووسێک دەکوژن. جۆرێکیتریان ئەوانەن بەدرێژایی ٣١ ساڵی حوکمی مافیاکانی بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانی خەڵکانێکی زۆر بە مەبەست برسی دەکرێن و زەلیل و سەرشۆڕ دەکرێن، ئینجا لەئاخیردا مافیاکانی دەسەڵات موچەیەکی ڕەمزی ئەدەن پێیان و بەم موچەیە هەم دەمیانیان دەبەستن، هەم کردویانن بە کۆیلەیەکی شەرمنۆک. چونکە کەسەکە هیچ حەلێکیتری نییە یان دەبێت کۆیلایەتی مافیاکان قبوڵ بکات یان ژن و مناڵەکانی لەبرسان دەمرن.
جۆرێکیتری کۆیلەکانی دەسەڵات، هەندێک لە ڕۆژنامەنووس، ڕۆشنبیر و کەسایەتییە ناسراوەکانن، کە ئەمانیش بە زەبری پارە دەمیان بەستراوەو بۆیان نیە ڕەخنە بگرن و ئەبێت چاوشۆڕ و قەڵەم شۆڕی دەسەڵات بێن. بەناچاریش پیاهەڵدان بەدەسەڵاتدا دەکەن، کە خۆیشیان باوەڕیان پێنییە.
ڕاستی من نازانم لەکوێ دەستپێبکەم و باسی کام فەسادی بکەم، دەسەڵاتی کوردستان و هەم عێڕاقیش نمونەیان نییە لە قەزەونی لەدونیادا مەگەر دەسەڵاتی تاڵیبان لەئەوان دڕندەتربێت، ئەگینا نییە.
یەکێتی و پارتی چەن خەڵکێکی زۆریان کردووە بە کۆیلەی خۆیان ئەوهاش خۆیان بوون بە کۆیلەی دەوڵەتانی دوژمن، یەکێتی نیشتیمانی کوردستان کاری سیخوڕی بۆ ئێران دەکات، و وەکو لقێک لەدەزگای ئیتڵاعات و سوپای پاسدارانی ئێران وایە. ئەوەی حوکمڕانی ڕاستقینەیە لە ناوچەکانی سلێمانی و هەڵەبجە ئەوا ئێرانە لەناو بەرگی یەکێتیدا. هەروەها پارتیش بەشێکە لە دەزگای هەواڵگری میتی تورکیاو ئەوەی لە هەولێرو دهۆک حوکمڕانی حەقیقییە ئەوا تورکیایە لە بەرگی پارتیدا.
لەلایەکیترەوە پارتی و یەکێتی لەڕووکەشدا شەڕی تیرۆر دەکەن و لەژێرەوە بازرگانیان لەگەڵ داعش دەکردو تەنانەت ئەو چەکە قورسانەی لە ئەمریکیەکان و ئەوروپیەکانیان وەردەگرت وەکو چەکی تانک بڕی میلان، لەژێرەوە بەداعشیان دەفرۆشتەوەو داعشیش بەهەمان چەک هێرشی دەکردە سەر پێشمەرگەو سوپای ئەمریکی.
هەرچەند بڵێم و بنوسم لەکارو کردەوەی قەزەونی یەکێتی و پارتی هەر تەواو نابێت. بەس ئەوەی گرنگە ئەوەیە هەق وایە چیتر ئەم ناعەداڵەتییە قبوڵ نەکرێت. ئاخر دوو چینی زۆر جیاواز لەناو کۆمەڵگادا دروست بوون. چینێک بەرپرسان و ژن و مناڵەکانیان لە بەهەشتدا دەژن و چینێکیش نان نییە بیخۆن. کاتێکیش خەڵکی برسی هاوار دەکات و دەڵێت نان نییە بیخۆین، مناڵە لوسکەڵەکانی دەسەڵات بە غرورییەوە دەڵێن، دەی کە نان نییە، پسکیت بخۆن.
دەسەڵاتی کوردی زۆر بێباکەو ترسی نییە لە ڕوخان، چونکە یەکێتی

کوڕی ئێرانەو پارتیش کوڕی تورکیایە، بۆیە ئەو زەمانەتەیان لەم دوو وڵاتە وەرگرتووە کە بیانپارێزن، بۆیە ئاوا چاو قایمن، بە ئاشکرا نەوت و غازی وڵات دەدزن و وڵات تاڵان دەکەن، مافەکانی هاوڵاتیان نادەن، ئازادی تاکەکەسی و ئازادی سیاسیی بوونی نییە، خزمەتگوزارییە سەرەتاییەکان نییە، یاسا بوونی نییە، گەورەترین چەتەیی و بەتاڵانبردنی سەروەتی گشتی هەیە، شکاندنی کەرامەتی مرۆڤ هەیە، کوشتن و ڕفاندن بۆ دەستی یەکێتی و پارتی هەیە. ئیتر هەرچی قێزەونی هەیە لەژێر دەسەڵاتی بنەماڵەی جەللادی بارزانی و تاڵەبانی بوونی هەیە.

ئەمڕۆ ڤیدیۆیەکم بینی ناو جەرگەی سلێمانییە، بارتەقای سێ لۆری گەورە خۆڵ و خاشاک لەسەر شەقامەکان کەوتووەو شارەوانی پاکی ناکاتەوە. یانی تەنانەت پاککردنەوەی خاشاک کە ئەرکی حکومەتە نایکات. لەلایەکیترەوە جادەو ڕێگەکان وێرانن، ڕۆژانە دەیان بریندارو گیان لەدەستدان هەیە بەهۆی خراپی ڕێگەوبانەکان. تەنانەت کار گەیشتۆتە ئەوەی هاوڵاتیان خۆیان کۆڵانەکانی خۆیان قیڕ دەکەن، ئا ئەمەیە بێشەرمترین و ڕووڕەشترین و سەرشۆڕترین حکومەت لەدونیادا.

هەر ئەمڕۆ هەواڵێکیترم بەرچاو کەوت، کە دەڵێت، بەشێک لەو گەڕەکانەی لە هەولێری پایتەختی کوردستان هەتا دوای جەژن بێ ئاو دەبن بریتین لە، هەولێری نوێ، فەرمانبەران، ٥ی حەسارۆک، مامەستایان، شێخ ئەحمەد، گوڵان، هەڤاڵان، باداوە، زانکۆ، گەڕەکەکانی دەوروبەری شەقامی ٦٠ مەتری، قەڵاتی نوێ، هاوکاری و هەموو گەڕەکەکانی نێوان جادەی شۆڕش و جادەی کەرکوک. هەواڵەکە دەڵێت هەموو ئەم ناوچانە هەتاکو دوای جەژن بێئاو دەبن. دەی خۆ ئەم هەموو گەڕەکانە تەواوی هەولێر دەگرێتەوە، بەجگە لە ناوچەی نیشتەجێبوونی دەسەڵاتدارە دزو مافیاکان. دەی بەم جۆرە هەولێر دەکەن بە دووبەی ها ؟ کام دوبەی؟ ئەو دوبەیەی دوو پڕیشک باران دەبارێت و شار ژێر لافاو دەکەوێت؟ یان ئەو دوبەیەی دوو حەفتە تەواوی شار بێ ئاو دەبێت؟ یان ئەم دوبەیەی کەس ناوێرێت دەمی بکاتەوە، مەگەر لای دکتۆری ددان نەبێت.